

ประเทศไทยกับบทบาทประธานอาเซียนในปี 2562

ยอดชาย วิถีพานิช
วิทยากรชำนาญการพิเศษ
กลุ่มงานบริการวิชาการ 1 สำนักวิชาการ

ตามที่พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้รับมอบตำแหน่งประธานอาเซียนจากนายกรัฐมนตรีของสาธารณรัฐสิงคโปร์ ประธานอาเซียน เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2561 ในช่วงสิ้นสุดการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ 33 ที่สาธารณรัฐสิงคโปร์ โดยประเทศไทยได้รับหน้าที่เป็นประธานอาเซียนอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2562 ไปตลอดทั้งปี

นอกจากตำแหน่งประธานอาเซียนแล้ว ยังมีตำแหน่งเลขาธิการอาเซียน ซึ่งสำนักงานเลขาธิการอาเซียนได้จัดพิธีส่งมอบตำแหน่งเลขาธิการอาเซียนให้กับนายดาโต๊ะ ปาดูกา ลิม จ็อก ฮอย (Dato Paduka Lim Jock Hoi) สักชาติบรูไน ให้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการอาเซียนคนปัจจุบัน เมื่อวันที่ 5 มกราคม พ.ศ. 2561 โดยดำรงตำแหน่งต่อจากนายเล เลือง มินห์ (Le Luong Minh) สักชาติเวียดนาม ที่ดำรงตำแหน่งตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2556 ถึง วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2560 ต่อจาก ดร. สุรินทร์ พิศสุวรรณ จากประเทศไทย โดยกฎบัตรอาเซียนกำหนดให้เลขาธิการอาเซียนมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 5 ปี โดยการคัดเลือกต้องคำนึงถึงคุณสมบัติที่เหมาะสม อาทิ ความซื่อสัตย์สุจริต ความสามารถ รวมถึงประสบการณ์ทางวิชาชีพ และความเท่าเทียมกันทางเพศของผู้ที่ถูกเสนอชื่อเข้ารับตำแหน่ง สำหรับประเทศไทยมีผู้ที่เคยได้รับการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการอาเซียนมาแล้ว 2 คน คนแรกคือ ดร. แพน วรรณเมธี ที่ดำรงตำแหน่งตั้งแต่วันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2527 ถึง วันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2529 และคนที่สองคือ ดร. สุรินทร์ พิศสุวรรณ ที่ดำรงตำแหน่งตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2551 ถึง วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2555 (กระทรวงการต่างประเทศ, 2561ก)

กฎบัตรสมาคมแห่งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ข้อ 31 ว่าด้วยรายละเอียดการเป็นประธานอาเซียน กำหนดไว้ว่า (กฎบัตรสมาคมแห่งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้, 2550)

1. ให้หมุนเวียนตำแหน่งประธานอาเซียนทุกปี บนพื้นฐานของลำดับอักษรชื่อภาษาอังกฤษของรัฐสมาชิก
2. ในหนึ่งปีปฏิทิน รัฐสมาชิกที่ดำรงตำแหน่งประธานอาเซียนจะทำหน้าที่เป็นประธาน ดังนี้
 - (ก) การประชุมสุดยอดอาเซียน และการประชุมสุดยอดที่เกี่ยวข้อง
 - (ข) คณะมนตรีประสานงานอาเซียน
 - (ค) คณะมนตรีประชาคมอาเซียนทั้งสามคณะ
 - (ง) องค์กระดบรัฐมนตรีอาเซียนเฉพาะสาขาและเจ้าหน้าที่ระดับสูงที่เกี่ยวข้องตามที่เหมาะสม และ
 - (จ) คณะกรรมการผู้แทนถาวร

นอกจากนี้ ในกฎบัตรสมาคมแห่งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ข้อ 32 ยังกำหนดบทบาทของการเป็นประธานอาเซียนอีกว่า รัฐสมาชิกที่ดำรงตำแหน่งประธานอาเซียนต้อง (กฎบัตรสมาคมแห่งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้, 2550)

(ก) ส่งเสริมและเพิ่มพูนผลประโยชน์ และความเป็นอยู่ที่ดีของอาเซียนอย่างแข็งขัน รวมถึงความพยายามในการสร้างประชาคมอาเซียน โดยการริเริ่มทางนโยบาย การประสานงาน ฉันทามติ และความร่วมมือ

(ข) ทำให้แน่ใจถึงความมั่นคงของอาเซียน

(ค) ทำให้แน่ใจถึงการตอบสนองต่อประเด็นเร่งด่วนหรือสถานการณ์วิกฤติที่มีผลกระทบต่ออาเซียนอย่างมีประสิทธิภาพและทันที่ รวมถึงเป็นคนกลางที่น่าเชื่อถือและจัดให้มีการจัดการอื่นเช่นว่า เพื่อสนองตอบข้อกังวลเหล่านี้โดยทันที

(ง) เป็นผู้แทนของอาเซียนในการเสริมสร้างและส่งเสริมความสัมพันธ์กับหุ้นส่วนภายนอกภูมิภาคให้ใกล้ชิดขึ้น และ

(จ) ปฏิบัติภารกิจและหน้าที่อื่นที่อาจได้รับมอบหมาย

ในการรับเป็นประธานอาเซียนในครั้งนี้ ประเทศไทยได้ประกาศแนวคิดหลัก (theme) ในการเป็นประธานอาเซียนของไทย คือ “Advancing Partnership for Sustainability” หรือ “ร่วมมือ ร่วมใจ ก้าวไกล ยั่งยืน” ซึ่งแต่ละคำมีความหมายที่โยงถึงยุทธศาสตร์ของไทยในการดำรงตำแหน่งประธานอาเซียน และบ่งบอกถึงทิศทางการขับเคลื่อนอาเซียนที่สำคัญ คือ ความยั่งยืน ความเชื่อมโยง และการมองไปสู่อนาคต ซึ่งหมายถึงการที่อาเซียนจะต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดในทุกภาคส่วนบนพื้นฐานของผลประโยชน์ร่วมกันทั้งภาคีภายนอกภูมิภาคและประชาคมโลก เพื่อก้าวไปข้างหน้าด้วยกัน มุ่งสู่อนาคตที่มีความยั่งยืนในทุกมิติ อันจะนำมาซึ่งความกินดีอยู่ดีและสันติสุขของประชาชนในภูมิภาคอาเซียน

แนวคิดหลักข้างต้นมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ ที่ประเทศไทยจะเน้นย้ำและผลักดันเพื่อขับเคลื่อนอาเซียนในช่วงที่เป็นประธานอาเซียน ได้แก่

(1) การก้าวไกล (Advancing) หมายถึง การมองและก้าวไปด้วยกันสู่อนาคตอย่างมีพลวัต ใช้ประโยชน์จากวิวัฒนาการทางเทคโนโลยี และสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันควบคู่ไปกับการสร้างระบบภูมิคุ้มกันจากเทคโนโลยีก้าวกระโดด และความท้าทายต่าง ๆ ในอนาคต เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายยุทธศาสตร์สำคัญ คือ การมีดิจิทัลอาเซียน (Digital ASEAN)

(2) การร่วมมือ ร่วมใจ (Partnership) หมายถึง การสร้างความเป็นหุ้นส่วนภายในอาเซียนและประชาคมโลก รวมทั้งกับประเทศคู่เจรจา โดยมีเป้าหมายยุทธศาสตร์สำคัญ คือ การสร้างอาเซียนที่ไร้รอยต่อ (Seamless ASEAN)

(3) ความยั่งยืน (Sustainability) หมายถึง การสร้างความยั่งยืนในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นความมั่นคงที่ยั่งยืน (sustainable security) หรือความยั่งยืนด้านการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ รวมทั้งเศรษฐกิจสีเขียว การพัฒนาที่ยั่งยืน และความยั่งยืนด้านความมั่นคงของมนุษย์ หรือ Sustainability of Things (SoT)

ภาพที่ 1 ตราสัญลักษณ์รูป “พวงมาลัย” อย่างเป็นทางการของการเป็นประธานอาเซียนของไทย
ที่มา: <http://www.mfa.go.th/asean/th/news/5230/96417>

นอกจากนั้น ประเทศไทยยังได้เปิดตัวตราสัญลักษณ์ของการเป็นประธานอาเซียน ซึ่งมีลักษณะเป็นรูป “พวงมาลัย” โดยแรงบันดาลใจในการออกแบบตราสัญลักษณ์มาจากแนวคิดที่ว่า คนไทยนิยมใช้พวงมาลัยในงานมงคล เป็นสัญลักษณ์ของการต้อนรับและให้เกียรติผู้มาเยือน โดยได้ผสมผสานงานศิลปะที่สะท้อนถึงความเป็นไทยกับมิติของความทันสมัยได้อย่างลงตัว และ “ดอกไม้” ซึ่งนำมาร้อยเรียงเป็น “พวงมาลัย” สื่อถึงประชาชนของประชาคมอาเซียนที่มีความร่วมมือกลมเกลียวเป็นหนึ่งเดียวกัน ส่วน “อุษะมาลัย” เป็นตัวแทนของประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ สัญลักษณ์ดังกล่าวเมื่อมองจากด้านล่างขึ้นด้านบน จะเห็นเป็นรูปลูกศรที่พุ่งทะยานขึ้น สะท้อนถึงความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนอาเซียนให้ก้าวไปข้างหน้าด้วยกัน โดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด “Advancing Partnership for Sustainability” ส่วนสีหลักที่ใช้ในผลงาน ได้รับแรงบันดาลใจมาจากสีเปลือกมังคุด ซึ่งเป็นสีโทนไทยและได้ปรับโทนสีให้มีความทันสมัยและเหมาะสมสำหรับการนำไปใช้งาน (“ประธานอาเซียน 2562: “ร่วมมือ ร่วมใจ ก้าวไกล ยั่งยืน” และโลโก้พวงมาลัย,” 2561)

นายดอน ปรมัตถ์วินัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รองประธานคณะกรรมการระดับชาติ เพื่อเตรียมการจัดการประชุมสุดยอดอาเซียนและการประชุมที่เกี่ยวข้อง ได้ให้รายละเอียดเพิ่มเติม ในช่วงที่ประเทศไทยดำรงตำแหน่งประธานอาเซียน พ.ศ. 2562 ไว้ว่า ไทยเป็นประธานอาเซียนครั้งล่าสุด เมื่อ พ.ศ. 2551-2552 ซึ่งเป็นปีแรกที่กฎบัตรอาเซียนมีผลใช้บังคับ ทำให้อาเซียนมีกฎระเบียบชัดเจนขึ้น ประเด็นที่ไทยให้ความสำคัญในการเป็นประธานอาเซียนครั้งนี้ คือ การสานต่อการดำเนินการของอาเซียน ที่ผ่าน ๆ มา เพื่อสร้างความต่อเนื่องและยั่งยืน รวมทั้งเครือข่ายเมืองอัจฉริยะอาเซียนที่เริ่มมาเมื่อในอดีต ในฐานะประธานอาเซียนประเทศไทยต้องเป็นเจ้าภาพการประชุมถึง 180 ครั้งตลอดทั้งปี ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด โดยหน่วยงานต่าง ๆ ที่รับผิดชอบงาน 3 สาขาหลักของอาเซียนผลัดเปลี่ยนกันเป็นเจ้าภาพจัดประชุม

ในระดับต่าง ๆ กัน จึงเป็นโอกาสพิเศษที่ไทยจะแสดงศักยภาพในการจัดประชุมนานาชาติ เพื่อสร้างความเชื่อมั่น และภาพลักษณ์ที่ดี รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดความตระหนักรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของอาเซียนให้มากขึ้น

บัดนี้ อาเซียนมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ 6 ของโลก มีประชากรกว่า 650 ล้านคน และเป็นคู่ค้าที่ใหญ่ที่สุดของไทย อาเซียนจึงต้องปรับตัวตามโลกที่เปลี่ยนอย่างรวดเร็วและรุนแรงเพราะความก้าวหน้าของเทคโนโลยี รวมทั้งมีสิ่งท้าทายรูปแบบใหม่ที่ก้าวข้ามเส้นเขตแดนระหว่างประเทศ เช่น ความมั่นคงทางไซเบอร์ ภัยธรรมชาติ และโรคระบาด เป็นต้น โดยควรเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานโดยนำเทคโนโลยีมาสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ประสานงานกับทุกฝ่ายเพื่อเสริมจุดแข็ง และปฏิบัติตามนโยบายอย่างต่อเนื่องจนเห็นผลเพื่อให้เกิดความยั่งยืน อาเซียนมีแนวทางการทำงานที่เปิดกว้างและร่วมมือกับหุ้นส่วนนอกภูมิภาคมานานกว่า 40 ปี เพราะมีหลายเรื่องที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากประเทศอื่น ๆ จนปัจจุบันมีประเทศคู่เจรจา เช่น จีน ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา รวมถึงสหภาพยุโรป ดังนั้น การที่ไทยจะขยายความร่วมมือกับหุ้นส่วนทั้งหลายจึงเป็นการสานต่อสิ่งที่อาเซียนทำมาอย่างต่อเนื่อง แต่ยิ่งมีความสำคัญกว่าเดิมเพราะสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงทำให้อาเซียนและนานาชาติต้องประสานงานกันใกล้ชิดยิ่งขึ้น

อาเซียนมีความร่วมมือหลายอย่างที่อำนวยความสะดวกแก่ประชาชน เช่น เขตการค้าเสรีอาเซียน การจัดทำความตกลงการค้าเสรี หรือ Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP) ซึ่งอาเซียนกับประเทศคู่เจรจาดังเข้าจะเจรจาให้สำเร็จในปีนี้ และการยอมรับใบขับขี่ระหว่างกันทำให้ผู้มีใบขับขี่ไทยแบบสมาร์ทการ์ดนำไปใช้ขับขี่ในประเทศอาเซียนอื่น ๆ ได้ ดังนั้น เมื่อไทยเป็นประธานอาเซียน จึงต้องการผลักดันความร่วมมือที่เป็นรูปธรรมเพิ่มเติม อาทิ การเชื่อมโยงอาเซียนด้วยระบบดิจิทัล และการตั้งศูนย์ความรู้และฝึกอบรมในด้านต่าง ๆ เช่น ศูนย์อาเซียน เพื่อการหารือและการศึกษาวิจัยด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน (ASEAN Centre for Sustainable Development Studies and Dialogue) และศูนย์ความร่วมมืออาเซียน-ญี่ปุ่นเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ (ASEAN-Japan Cybersecurity Capacity Building Centre)

การขับเคลื่อนอาเซียนในยุคแรกยึดหลัก 3C ที่ประกอบด้วย การปรึกษาหารือ (consultation) ความร่วมมือ (cooperation) และฉันทามติ (consensus) ซึ่งสะท้อนถึงการให้ความสำคัญกับความเท่าเทียมกันของประเทศสมาชิกและการสร้างความมั่นใจ การตัดสินใจใด ๆ ต้องได้รับความเห็นชอบจากทุกประเทศ และยึดหลักไม่แทรกแซงกิจการภายในของกันและกัน ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีว่าเป็นวิถีอาเซียนหรือ ASEAN Way ในช่วง 50 ปีที่ผ่านมา อาเซียนได้ใช้หลักฉันทามติและการไม่แทรกแซงกิจการภายใน และฟันฝ่าปัญหาท้าทายทั้งหลายจนเติบโตมาได้อย่างค่อยเป็นค่อยไปแต่มั่นคง เมื่อสิ้นยุคสงครามเย็นและโลกเข้าสู่สมัยแห่งความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาที่ยั่งยืน จำนวนสมาชิกอาเซียนได้ขยายเป็น 10 ประเทศ ซึ่งได้ร่วมกันรับมือภัยคุกคามรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ โรคซาร์ส สึนามิ และภัยพิบัติ เช่น แผ่นดินไหว หลังจากที่ถูกบัตรอาเซียนมีผลใช้บังคับเมื่อ พ.ศ. 2558 อาเซียนได้ยกระดับความร่วมมือจากการเป็นสมาคมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนที่ประกอบด้วย 3 เสาหลัก คือ การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ส่งผลให้อาเซียนมีวิสัยทัศน์และเอกลักษณ์ร่วมกันโดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง โดยการส่งเสริมให้ประชาชนมีความตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียน จะเป็นพื้นฐานสำคัญของการสร้างประชาคมที่เข้มแข็ง ยั่งยืน และเชื่อมโยงเป็นหนึ่งเดียวกัน

อย่างแท้จริง เมื่อเป็นประชาคมอาเซียนแล้ว แนวคิดในการทำงานได้ปรับเปลี่ยนเป็น 3C ชุดที่สอง คือ การเป็นประชาคม (community-building) ความเชื่อมโยง (connectivity) และการเป็นแกนกลาง (centrality) ซึ่งเป็นสิ่งบ่งชี้ว่า หลังจากทีอาเซียนได้ขยายตัวด้านจำนวนสมาชิกไปแล้ว ก็ต้องการรวมตัวให้แน่นแฟ้น และลงลึกกว่าเดิมในมิติต่าง ๆ ไปพร้อมกันด้วย เพื่อเป็นประชาคมอาเซียนที่มั่นคงและสามารถรักษาบทบาทนำของอาเซียนในการกำหนดทิศทางการพัฒนาในภูมิภาค (ดอน ปรมัตถวินัย, 2562)

ภาพที่ 2 ระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 33 ที่สาธารณรัฐสิงคโปร์ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เข้าร่วมพิธีส่งมอบตำแหน่งประธานอาเซียนให้แก่ประเทศไทย โดย พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา รับมอบค้อนประจำตำแหน่งประธานอาเซียนจาก นายลี เซียน ลุง นายกรัฐมนตรีของสาธารณรัฐสิงคโปร์

ที่มา: https://www.matichon.co.th/foreign/news_1299733

นอกจากนี้ อธิปไตยอาเซียน กระบวนการต่างประเทศ ยังให้รายละเอียดถึงแนวคิดหลัก “ร่วมมือร่วมใจ ก้าวไกล ยั่งยืน หรือ Advancing Partnership for Sustainability” ในฐานะประธานอาเซียน ว่ามีบทบาทส่งเสริมผลประโยชน์ของไทยและอาเซียนอย่างไร โดย นายสุรียา จินดาวงษ์ อธิบดีกรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ แสดงความคิดเห็นถึงความพร้อมของประเทศไทยในการทำหน้าที่ประธานอาเซียน ว่า เป้าหมายหลักระยะยาวของไทยในอาเซียน คือ อยากให้ภูมิภาคมีสันติภาพและเสถียรภาพเพื่อเป็นพื้นฐานการเจริญเติบโตและการพัฒนาด้านเศรษฐกิจที่ยั่งยืน รวมถึงความสามัคคีทางสังคมในอาเซียน ดังนั้น เรื่องความยั่งยืนเป็นเป้าหมายที่ดีทำให้มูลค่าเพิ่มทางยุทธศาสตร์ของอาเซียนสูงขึ้น โดยที่ภาคส่วนต่าง ๆ รัฐ เอกชน ประชาสังคมมีส่วนร่วม โดยไม่ล้มการเป็นหุ้นส่วนกับประเทศนอกภูมิภาค สิ่งที่ประเทศไทยพยายามขับเคลื่อนคือยุทธศาสตร์ความยั่งยืนในทุกมิติ เช่น ความยั่งยืนด้านความมั่นคง คือ ความไว้วางใจกันผ่านการทูต

ด้านการทหาร ความยั่งยืนด้านสังคมและวัฒนธรรม จะเกิดขึ้นได้เมื่อมีอัตลักษณ์อาเซียนที่ชัดเจน เข้มแข็ง และเราเคารพวัฒนธรรมที่หลากหลายในภูมิภาค ผลลัพธ์รูปธรรมจากการเป็นประธานอาเซียนของประเทศไทย ได้แก่ ศูนย์การต่อสู้ปัญหาไซเบอร์ คลังเก็บสิ่งของช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของอาเซียน ศูนย์การแพทย์ทหาร ศูนย์สังคมสงเคราะห์และสวัสดิการสังคม ศูนย์เตรียมพร้อมสำหรับสังคมผู้สูงอายุอย่างมีศักยภาพและนวัตกรรม ศูนย์วัฒนธรรมอาเซียน และศูนย์อาเซียนเพื่อการศึกษาและการหารือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (สุจิตรา ณะเศวตร, 2562)

เมื่อพิจารณาจากความคิดเห็นของนายดอน ปรมดีวินัย และนายสุรียา จินดาวงษ์ ทำให้เห็นถึงโอกาสที่ประเทศไทยจะได้รับจากการเป็นประธานอาเซียนทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม โดยเมื่อกล่าวเฉพาะด้านการเมืองและความมั่นคง ประเทศไทยและประเทศในอาเซียนจะได้เตรียมความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงและสันติภาพในภูมิภาค ตลอดจนเสริมสร้างขีดความสามารถเพื่อรับมือกับภัยคุกคามความมั่นคงในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ และภัยคุกคามทางไซเบอร์ เช่น การเปิดศูนย์ความร่วมมืออาเซียน-ญี่ปุ่น เพื่อพัฒนาบุคลากรด้านความมั่นคงและปลอดภัยไซเบอร์ ในประเทศไทย รวมถึงเสริมสร้างขีดความสามารถในการดำเนินการทางการทูตเชิงป้องกัน การส่งเสริมความร่วมมือด้านการบริหารจัดการชายแดนในอาเซียน การส่งเสริมความร่วมมือทางทะเลในเชิงสร้างสรรค์และมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ส่งเสริมความร่วมมือด้านการทหารและการทูตทางการทหาร การเสริมสร้างความร่วมมือเพื่อความมั่นคงที่ยั่งยืนในอาเซียนและภูมิภาค ส่งเสริมบทบาทของศูนย์แพทย์ทหารอาเซียนในภูมิภาค เป็นต้น

ทั้งนี้ กำหนดการกิจกรรมตลอดทั้งปีในการทำหน้าที่เป็นประธานอาเซียนของประเทศไทย นางสาวบุษฎี สันติพิทักษ์ อธิบดีกรมสารนิเทศ และโฆษกกระทรวงการต่างประเทศ ได้กล่าวถึงกรณีนี้ สรุปสาระสำคัญได้ว่า ตลอดทั้งปีจะมีการจัดประชุมกว่า 180 ครั้งทั่วประเทศ ตั้งแต่ระดับคณะทำงานไปจนถึงระดับผู้นำ (Summit) โดยระดับผู้นำจะจัดขึ้น 2 ครั้ง รอบแรกเป็นการประชุมระหว่างผู้นำทั้ง 10 ประเทศ ซึ่งกำหนดไว้ในเดือนมิถุนายน ส่วนกำหนดการประชุมผู้นำอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา ได้แก่ สหรัฐอเมริกา จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และอินเดีย รวมถึงประเทศที่ท่านนายกรัฐมนตรีได้เชิญไว้ ได้แก่ อังกฤษ ฝรั่งเศส และเยอรมนีนั้น จะจัดขึ้นในช่วงปลายปี ประมาณเดือนพฤศจิกายน แต่ระหว่างนั้นก็จะมีการประชุมย่อยต่อเนื่องตลอดทั้งปีในระดับรัฐมนตรี เช่น การประชุมระดับรัฐมนตรีที่ดูแลในเรื่องขยะทะเลของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2562 โดยในเดือนเมษายน กระทรวงการคลังก็จัดการประชุมระดับรัฐมนตรีคลัง ซึ่งจะเห็นได้ว่า เรามีกิจกรรมตลอดทั้งปี บทบาทของประเทศไทยในฐานะประธานอาเซียนก็คือ มีหน้าที่เป็นประธานประสานผลประโยชน์ของฝั่งอาเซียนและประสานงานระหว่างประเทศสมาชิกกับประเทศที่เราติดต่อหรือมีความสัมพันธ์ด้วย เพื่อให้ความร่วมมือนั้นมีความก้าวหน้า มีความต่อเนื่อง และต้องอธิบายได้ว่าประชาชนได้ประโยชน์อะไรด้วย (คมปทิต สุกุลหวง, 2562)

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ในวาระที่ประเทศไทยได้รับเกียรติให้เป็นประธานอาเซียนใน พ.ศ. 2562 คนไทยทุกคนควรเข้าใจและเชื่อมั่นในการเป็นประชาคมอาเซียน ทั้งในความหมาย ประโยชน์ที่คนไทยจะได้รับ และทิศทางในอนาคต การสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนและมุ่งมั่นที่จะทำให้อาเซียนพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายใหม่ ๆ และมีการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ และสิ่งสำคัญคือมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้อาเซียนรักษาบทบาทนำในการขับเคลื่อนความเจริญก้าวหน้าของภูมิภาค คนไทยทุกคนต้องร่วมใจกันเป็นเจ้าภาพที่ดีในช่วงการประชุม ต้อนรับคณะผู้แทนที่จะมาประชุมตลอดทั้งปี เพื่อให้การเป็นประธานอาเซียนของประเทศไทย ประสบความสำเร็จทั้งในด้านสาระและการรับรองผู้เข้าร่วมการประชุม และสอดคล้องกับปฏิญญากรุงเทพ (Bangkok Declaration) หรือ ปฏิญญาอาเซียน (ASEAN Declaration) ที่ได้ระบุไว้ว่า เป้าหมายของอาเซียน คือ การรักษาสันติภาพและเสถียรภาพ การส่งเสริม การเติบโตทางเศรษฐกิจและความก้าวหน้าทางสังคม วัฒนธรรม และการเสริมสร้างความร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศอื่น ๆ เพื่อให้สมดังเจตจำนงของปฏิญญากรุงเทพที่ได้มีการริเริ่มโดยประเทศสมาชิก 5 ประเทศ คือ สาธารณรัฐอินโดนีเซีย ประเทศมาเลเซีย สาธารณรัฐสิงคโปร์ สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ และประเทศไทย และเมื่อระยะเวลาผ่านไปประเทศต่าง ๆ ก็ได้เข้ามาเป็นภาคีในปฏิญญากรุงเทพจนครบทั้ง 10 ประเทศ ซึ่งประเทศที่ริเริ่มทั้ง 5 ประเทศเหล่านี้ ได้มีการพูดคุยกันถึงความเป็นไปได้ในการรวมตัวกันของกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการพัฒนาอย่างรอบด้าน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุดต่อกลุ่มประเทศสมาชิก ซึ่งเป้าหมายสำคัญก็เพื่อให้เกิดการพัฒนาทั้งทางด้านคุณภาพชีวิต การศึกษา การค้าขาย และในด้านอื่น ๆ ให้กับประชาชนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อีกทั้งยังมีวัตถุประสงค์ทางการธำรงรักษาไว้ซึ่งสันติภาพ และความมั่นคงในภูมิภาค ไม่ว่าจะเป็นการเมืองภายในหรือระหว่างประเทศก็ตาม

บรรณานุกรม

- กฎบัตรสมาคมแห่งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้. (2550). สืบค้น 1 เมษายน 2562 จาก <http://www.mfa.go.th/asean/contents/files/asean-media-center-20121203-180519-958411.pdf>
- กระทรวงการต่างประเทศ. (2561ก). **ดาโต๊ะ ปาดูกา ลิม จ็อก ฮอย ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการอาเซียนคนที่ 14.** สืบค้น 1 เมษายน 2562 จาก <http://www.mfa.go.th/main/th/news3/6886/85698>
- _____. (2561ข). **ไทยเปิดตัวแนวคิดหลักและตราสัญลักษณ์สำหรับการเป็นประธานอาเซียนในปี 2562.** สืบค้น 1 เมษายน 2562 จาก <http://www.mfa.go.th/asean/th/news/5230/96417>
- คมปทิต สุกุลหวง. (7 มีนาคม 2562). **มองบทบาทไทยในฐานะประธานอาเซียน 2562 กับความท้าทายที่รออยู่ผ่านมุมมองของโฆษกกระทรวงการต่างประเทศ.** สืบค้น 1 เมษายน 2562 จาก <https://thestandard.co/thailands-asean-chairmanship-2019/>
- ดอน ปรมัตถ์วินัย. (2 มกราคม 2562). **การเป็นประธานอาเซียนเป็นเรื่องของคนไทยทุกคน. มติชนออนไลน์.** สืบค้น 1 เมษายน 2562 จาก https://www.matichon.co.th/foreign/news_1299733
- ประธานอาเซียน 2562: “ร่วมมือ ร่วมใจ ก้าวไกล ยั่งยืน” และโลโก้พวงมาลัย. (20 ธันวาคม 2561). **ไทยพับลิก้า.** สืบค้น 1 เมษายน 2562 จาก <https://thaipublica.org/2018/12/advancing-partnership-for-sustainability-2562/>
- สุจิตรา ณะเศวตร. (4 มกราคม 2562). **ไทย-ประธานอาเซียน เดินเครื่อง“ยั่งยืนในทุกมิติ”.** ข่าวสดออนไลน์. สืบค้น 1 เมษายน 2562 จาก https://www.khaosod.co.th/around-the-world-news/news_2044677